

Dames en heren,

Laat ik vanavond beginnen met de vreugdevolle en optimistische constatering dat de jaarwisseling in onze gemeente over het algemeen heel feestelijk en ordentelijk verlopen is. Zelf heb ik de eerste uren van het nieuwe jaar diverse feesten in onze gemeente bezocht en overal was er een gezellige mix van jongere en oudere inwoners die met elkaar het nieuwe jaar vierden. Natuurlijk zijn er zo hier en daar wel incidenten geweest - en voor de mensen die dat betreft is dat uiterst vervelend - maar in zijn algemeenheid spreken de rapportages van de politie en onze eigen buitendienst van een rustige en gemoedelijke jaarwisseling. Sommige brandweermensen spraken zelfs van een redelijk saaie jaarwisseling. Misschien moeten we de volgende keer ook een aantal leuke activiteiten voor de brandweer organiseren.....

Dames en heren, alle gekheid op een stokje,

het lijkt er op dat de "oud-en-nieuw" aanpak, die we samen met de vrijwilligers in de dorpen, de politie, de brandweer en de andere hulpdiensten hebben ingezet, vruchten begint af te werpen. Ook elders wordt naar onze aanpak gekeken, bijvoorbeeld naar de manier waarop men in Twijzel als dorp zich succesvol heeft gekeerd tegen brandbulten en wegblokkades. En ook het gebruik van camera's op hulpverleningsvoertuigen, waartoe wij twee jaar geleden al zijn overgegaan, werkt preventief. Zo waren we met de camerawagen ter plaatse toen een aantal bewoners hun overtollig meubilair op straat wilden verbranden. Ze hielden daar meteen mee op toen ze merkten dat hun activiteiten werden gefilmd.

Het is denk ik dan ook op zijn plaats dat ik – net als vorig jaar - de medewerkers van de politie, de brandweer, particuliere beveiligers, medewerkers van de gemeente, maar vooral ook al die vrijwilligers in onze dorpen heel hartelijk bedank voor hun tomeloze inzet. Jullie inzet maakte deze avond echt het verschil!

Dames en heren,

Wanneer je zo hier en daar je oor te luister legt en de diverse beschouwingen in de media over 2010 en de verdere toekomst leest en hoort, bekruipt je toch een zeker gevoel van pessimisme en malaise. Wij zouden, zo wordt gesteld, in een drievoudige crisis zijn geraakt – een economische crisis, een burgerschaps- of democratische crisis en een milieu- of klimaatcrisis – en die crisissen lijken elkaar ook nog eens onderling te versterken!

Dames en heren,

Bestuur en medewerkers van onze gemeente doen aan dit crisis somberen niet mee! Wij kijken toch met enige verwachting uit naar het jaar 2010! Enthousiast en perspectiefrijk, dat is niet voor niets het motto van onze nieuwjaarsreceptie en dat is ook de mentale houding die wij aannemen wanneer we kijken naar de toekomst van onze gemeente en onze regio.

Natuurlijk sluiten we onze ogen niet voor de problemen die er – vaak ook op wereldschaal – onmiskenbaar zijn en die doorwerken in onze levens, in onze huizen en in onze dorpen. Ook in Achtkarspelen is zo hier en daar sprake van een tanend vertrouwen in de overheid, van afnemende burgerzin en toenemend individualisme. Ook hier staat de leefbaarheid van sommige van onze dorpen onder druk en eist de economische crisis zijn tol. En ook hier kan en moet de gemeente op het gebied van lokale duurzaamheid nog veel meer doen.

Maar er is, dames en heren, en dat is de andere kant van de medaille, op het niveau van de gemeente én op het niveau van de regio – in 2010 nadrukkelijk ook de mogelijkheid het heft bij belangrijke punten in eigen hand te nemen, om zo vanuit zin voor realiteit nieuw perspectief te bieden.

Want er valt in 2010 op veel terreinen nog wezenlijk richting te kiezen, dat is een ding dat zeker is.

Dat kiezen gebeurt natuurlijk in de eerste plaats bij de verkiezingen voor de gemeenteraad op 3 maart. De nieuw gekozen raad staat voor de opgave nog meer vertrouwen aan de burgers van onze gemeente te schenken, verdere stappen te zetten op weg naar echte burgerparticipatie, nadrukkelijk te kiezen voor "meer burger" in plaats voor "meer overheid". Ik zeg dit vanuit de overtuiging dat de gemeente, de overheid niet alles moet en kan bepalen, maar vooral moet proberen de creativiteit en de ondernemingszin, die bij onze inwoners zo veel voor handen is, te stimuleren en te ondersteunen. Dat betekent niet een kritiekloos "u vraagt en wij draaien populisme", beslist niet, want onze representatieve democratie vraagt ook van bestuurders dat zij op belangrijke momenten echt leiderschap tonen en - ook bij tegenwind - vanuit het algemeen belang blijven koersen op lange termijn doelen.

De nieuwe raad zal dat - daar moeten we naar onze inwoners ook helder over zijn - moeten doen met aanzienlijk minder middelen dan voorheen omdat de rijksbijdragen voor de gemeente vanaf 2011 naar verwachting sterk zullen afnemen. Hoeveel dat precies zal zijn weten we niet. Maar we ontwikkelen verschillende scenario's, zodat we op elke situatie snel kunnen inspelen en er door de raad scherpe politieke keuzes kunnen worden gemaakt. In Achtkarspelen kunnen we dat proces gelukkig inzetten vanuit een redelijk solide financiële basis, en dat kunnen lang niet alle Friese gemeenten ons nazeggen!

Zeker is dat we, bij dalende inkomsten en een op termijn afnemende bevolkingsgroei, de leefbaarheid van onze gemeenschap alleen maar op peil kunnen houden door intensief en vol overgave de regionale samenwerking te zoeken. Het is dan ook verheugend dat de vijf noordoost Friese gemeenten, samen met de provincie, elkaar gevonden hebben en werken aan een Regionaal Economisch Masterplan.

In dat plan willen we – vanuit de kracht van onze regio – nieuwe uitdagingen en ideeën formuleren waaraan ons gebied zich kan optrekken en aansprekend perspectief kan kiezen.

Dames en heren,

In breder perspectief lijkt 2010 het jaar van de waarheid te worden op het gebied van de gemeentelijke samenwerking en herindeling.

Vrijwel alle Friese gemeenten – groot en klein - vragen zich af of zij nog voldoende op hun taken zijn toegerust en of zij wel voldoende ontwikkelingsruimte hebben. De provincie heeft het voornemen dit proces strakker te gaan regisseren.

Ik denk dat het goed is wanneer het provinciaal bestuur op dit punt afstapt van het Maoïstische principe "laat duizend bloemen bloeien", omdat de geschiedenis ons leert dat dan vooral "duizend knoeiers gaan knoeien". Zelf zou ik willen dat de stroperige bestuurlijke drukte in Fryslân flink wordt aangepakt. Want zegt u nu zelf: eenendertig zelfstandige gemeenten in een provincie met nog geen 650.000 inwoners, dat is toch gekkepraat.

Dat zijn eenendertig burgemeesters, zevenentachtig wethouders en vijfhonderd en drieënvijftig raadsleden. Die moeten overal hun bestuurlijke zegje over doen. Deze bestuurlijke kleinschaligheid kost een vermogen aan gemeenschapsgeld en levert absoluut geen meerwaarde aan bestuurlijke productiviteit op. Integendeel. Wanneer het aantal gemeenten zou worden gehalveerd scheelt dat een woud aan bestuurders en topambtenaren. Dat levert de Friese burger op termijn zeker zes tot zeven miljoen euro per jaar op. En daar krijgt men bovendien een veel efficiëntere en democratischere besluitvorming voor terug.

Dames en heren,

Wat hier ook van zij: u weet het, onze gemeenteraad heeft gekozen voor een intensieve samenwerking met onze buurgemeente Tytsjerksteradiel. Fusie is voor onze raad niet aan de orde. En uw burgemeester voegt zich daar natuurlijk loyaal naar: laat daar geen misverstand over bestaan.

Maar zo af en toe een geluid vanuit een ander perspectief, tegendraads denken noemt men dat in sommige kringen, scherpt de gedachten en de meningsvorming. Die rol wordt mij door de raad vast wel gegund.

Dames en heren,

De moderne communicatie- en informatietechnologie (ICT) fungeert de laatste tijd regelmatig als zondebok voor allerlei maatschappelijke kwalen. Doorgeschoten individualisme, afnemende burgerzin en respectloos en a-sociaal gedrag zou zijn oorsprong vooral vinden in het anonieme gebruik van internet. Msn, twitter, hyves en facebook zouden het echte contact van mens tot mens verwaarlozen en zelfs vervangen. Nu zit er misschien wel wat waars in die redenering. Niet voor niets stelde Plato al dat wanneer de mens zichzelf onzichtbaar zou kunnen maken er weinig van zijn fatsoen en principes zou overblijven. En dichterbij huis: wanneer we het hebben over onze digitale dienstverlening zegt onze Jan Meindertsma dat zijn service het beste is, wanneer hij de mensen in de ogen kan kijken.

Maar ook hier – dames en heren - is er een andere, veel minder sombere kant van de medaille. Als bestuurder - die zelf enthousiast gebruik maakt van een weblog en hyves en wiens gemeente als één van de eersten van het land twitterde - vind ik die kant veel meer perspectief hebben.

Zo benut de openbare basisschool Het Holdersnest uit Harkema op een heel succesvolle manier de moderne communicatie-technologie bij het lesgeven. Informatie uit bibliotheken, musea en andere kennisinstituten wordt snel en moeiteloos in het klaslokaal gebracht. En wanneer de leerlingen spreken over wat je later zou kunnen worden zijn interviews met een echte straaljagerpiloot, een echte diplomaat of een echte hoogleraar in een handomdraai te regelen. Het komend jaar willen wij dan ook, via het project Klasseglas, proberen alle 22 basisscholen in de gemeente aan te sluiten op een snelle breedbandverbinding, omdat wij met de scholen denken dat ict een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs kan opleveren.

En in een nog breder perspectief is er, onder de werktitel "Boerenbreedband", een alternatieve techniek bedacht, die het mogelijk maakt het uitgestrekte buitengebied betaalbaar te voorzien van supersnel internet. Dat biedt bijvoorbeeld allerlei mogelijkheden voor moderne, schone en dynamische bedrijvigheid en kan een belangrijke impuls betekenen voor de leefbaarheid. Kortom, het middel is niet slecht of goed, het gaat erom hoe je het gebruikt.

Tot slot en samenvattend, dames en heren, er is denk ik reden genoeg om op te houden met somberen en het nieuwe jaar met enthousiasme en een zeker optimisme tegemoet te treden. Ik heb u geschetst welke perspectieven ik het komend jaar voor onze gemeente en onze regio zie. Voordat ik nu met u een toast uitbreng op het jaar 2010 wil ik, net als vorig jaar, u twee concrete en controleerbare voorspellingen doen (die van vorig jaar is dubbel en dwars uitgekomen!).

In de eerste plaats blijft Achtkarspelen in 2010 een initiatiefrijke en dynamische gemeente: dat is niet zo'n moeilijke voorspelling, want de voorbeelden en symbolen daarvan zie je in al onze dorpen: de enorme bouwkraan in het hart van Surhuisterveen straalt bedrijvigheid en ontwikkeling uit, een dorp als Gerkesklooster-Stroobos toont zich zeer ondernemend en bouwt een nieuwe brede school. Buitenpost krijgt zijn lang verwachte rondweg en bedrijven als VDM, Enitor, Stertil, Wadro en vele anderen zullen in 2010 stevig aan de weg timmeren.

En, dames en heren, het jaar 2010 wordt het jaar van de grote sportevenementen, de Olympische Winterspelen, het WK Voetbal en wellicht nog meer. Maar in het spoor van die grote kampioenschappen zullen in 2010 de Harkemase Boys, het wielerdorp Surhuisterveen, de concoursen in Buitenpost en Drogeham en al die geweldige sporters die onze gemeente rijk is Achtkarspelen weer ontzettend positief op de kaart zetten.

Ik dank u voor uw aandacht en breng graag met u een toast uit op een perspectiefrijk 2010!